

POLISH SOCIOLOGICAL ASSOCIATION

Warszawa, 10 kwiecień 2018 r.

Stanowisko Zarządu Głównego PTS wobec mowy nienawiści i wypowiedzi antysemickich oraz wolności badań naukowych

Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Socjologicznego uznaje za swój intelektualny i moralny obowiązek wyrażenie sprzeciwu wobec przyzwolenia na akty nienawiści, których wyrazem są antysemickie wypowiedzi wielu prawicowych dziennikarzy i polityków. Debata publiczna prowadzona w Polsce po nowelizacji ustawy o IPN, a szczególnie odwoływanie się w niej do negatywnych stereotypów dotyczących mniejszości żydowskiej, stworzyły niepokojący klimat społeczno-polityczny, przypominający retorykę antysemicką z marca 1968 r. Wywołało to wzrost postaw antysemickich, o czym mogą świadczyć wypowiedzi i komentarze pojawiające się na portalach internetowych, a także w mediach. Wskaźnikiem tych postaw są również nienawistne listy kierowane do ambasady Izraela, dyrektora Państwowego Muzeum Auschwitz – Birkenau w Oświęcimiu oraz dyrektora Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN.

Krytyczna reakcja niektórych polityków na wystawę w Muzeum POLIN "Obcy w domu. Wokół Marca '68" i towarzyszącą jej dyskusję naukową, świadczy o niezrozumieniu powinności nauki i granic jej wolności w demokratycznym państwie prawa. Szczególnie niepokojące są polityczne oceny badań naukowych postaw antysemickich i mowy nienawiści, prowadzonych przez prof. Michała Bilewicza wraz z zespołem w ramach Centrum Badań nad Uprzedzeniami Wydziału Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Jako socjologowie podzielamy stanowisko wyrażone przez prof. Marcina Pałysa - Rektora Uniwersytetu Warszawskiego – w obronie prof. Michała Bilewicza: „Rola nauki nie jest wypełnianie oczekiwań polityków, ale poszukiwanie prawdy, zrozumienie mechanizmów, które rządzą światem. Wystąpienie prof. Bilewicza zostało zrecenzowane przez polityków, którzy zarzucili mu, że jego badania nie służą polskiej racji stanu i jako takie nie powinny być finansowane. Uważam, że jest to zaprzeczenie wszystkiego, co kryje się pod hasłem wolności akademickiej, wolności badań. Wygłaszanie tego typu opinii w wolnej Polsce w XXI wieku jest przejawem braku refleksji nad tym, jaka jest rola badań naukowych”.

Debaty publiczne, w których pojawia się język etnicznego wykluczenia, nie odbywają się w społecznej próżni i mogą wpływać na świadomość Polaków. Pamiętając o tym, warto odwołać się do wyników przeprowadzonych w roku 2017 badań: „Powrót zabobonu: Antysemityzm w Polsce na podstawie Polskiego Sondażu Uprzedzeń 3” Ich autorzy Dominika Bulska i Michał Winiewski – w podsumowaniu napisali: „Wyniki trzeciej edycji Polskiego Sondażu Uprzedzeń pokazują, że antysemityzm jest wciąż poważnym problemem w Polsce. Co więcej, patrząc na rezultaty sondażu można dojść do wniosku, że ów problem pogłębia się, szczególnie, gdy mowa o tradycyjnych uprzedzeniach antyżydowskich.

Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Socjologicznego apeluje zatem, by realizacja ideologicznych i politycznych celów nie niszczyła fundamentalnych wartości demokratycznego państwa.

Za Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Socjologicznego,

Krzysztof T. Konecki